

5. Верховна Рада обмежила зарплату депутатам, прокурорам, міністрам та чиновникам 67 тисячами гривень. *Судово-юридична газета*. 2023. 10 квітня. URL: <https://sud.ua/uk/news/publication/267105-verkhovna-rada-obmezhlila-zarplatu-deputatam-prokuroram-ministram-ta-chinovnikom-67-tisyachami-griven>
6. Voigt S., Wulf A. J. What Makes Prosecutors Independent? Analyzing the Determinants of the Independence of Prosecutors. *Journal of Institutional Economics*. 2017. Vol. 15. No. 1. P. 99–120.

Рекун В. А.

*доцент кафедри права Державного університету економіки і технологій,
кандидат юридичних наук,
ORCID ID: 0000–0002–2636–9426*

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПРОКУРОРА СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПРОКУРАТУРИ

Відповідно до преамбули Закону України «Про прокуратуру» № 1697-VII від 14 жовтня 2014 року (далі — Закон) даний нормативно правовий акт визначає основоположні засади організації і діяльності прокуратури України, статус прокурорів, порядок здійснення прокурорського самоврядування, а також систему прокуратури України.

Говорячи про правовий статус прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури необхідно зазначити наступне, що виходячи з правового статуту самої Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, яка є самостійним елементом в прокурорській системі (відповідно до пункту 5 частини 1 статті 7 Закону), що детально розкрито в статті 8–1 Закону. І впливає особливість правового статуту прокурора цієї прокуратури.

Особливість правового статусу прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури в першу чергу підтверджується вимогами, які висуваються до кандидата на посаду прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури не поширюються загальні вимоги до кандидатів на посади прокурорів передбачені частинними 1–3 статті 27 цього Закону. А відповідно до частини 5 вище вказаної статті прокурором Спеціалізованої антикорупційної прокуратури може бути призначена особа, яка має вищу юридичну освіту, стаж роботи в галузі права не менше п'яти років, володіє державною мовою, а також проходила базову загальновійськову підготовку або військову службу, крім осіб, визнаних за станом здоров'я непридатними до військової служби. Крім кваліфікаційних вимог також і порядок добору прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури має свої відмінності.

Порядок добору кандидатів та їх призначення на посади у Спеціалізованій антикорупційній прокуратурі передбачено статтею 29–1 цього Закону. Відповідно до цієї статті прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, а також на посади, передбачені пунктами 4 і 5 частини третьої статті 39 цього Закону, здійснюється заступником Генерального прокурора — керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (особою, яка виконує його обов'язки) за результатами відкритого конкурсу, який проводить конкурсна комісія, яка складається з шести осіб, три з яких призначається виключно керівником Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, а ще три особи теж ним, але на підставі пропозицій міжнародних та іноземних організацій, які відповідно до міжнародних або міждержавних угод надають Україні міжнародну технічну допомогу у сфері запобігання і протидії корупції.

Такий склад конкурсної комісії говорить проте, що на законодавчому рівні було передбачено таку структуру конкурсної комісії, задля здійснення неупередженого та прозорого відбору на посади прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури, адже на них покладаються особливі повноваження у сфері боротьби з корупцією. Також такий склад комісії покликаний відібрати найкращих серед кандидатів на ці посади, не лише за кваліфікаційними вимогами, що до них висуваються, а й морально-діловим якостям претендентів.

Щодо самої процедури добору, то вона складається з декількох етапів. Після подачі всього пакету документів і перевірки його конкурсною комісією кандидат на посаду прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури допускається до конкурсного відбору. Перші два етапи конкурсного відбору здійснюються у формі тестування з використанням комп'ютерної техніки. Спочатку проводиться тестування на знання законодавства або як його ще називають професійний тест. Суть якого полягає визначенні на якому рівні володіє кандидат чинним законодавством. Наступний етап це тестування загальних здібностей кандидата, який полягає у здатності аналізувати, обробляти та інтерпретувати інформацію за короткий час, знаходити причинні зв'язки і робити правильні висновки. До проведення кожного з цих етапів конкурсною комісією встановлюється кількість балів, необхідних для допущення кандидата до наступного етапу. Третім етапом відбору є співбесіда, яка складається з двох частин. Спочатку кандидати виконують практичні письмові завдання (кейси) з метою з'ясування їх навичок практичної роботи. Після цього відбувається співбесіда конкурсної комісії з кандидатами, під час якої використовуються матеріали виконання кейсів. За результатами співбесіди керівнику Спеціалізованої антикорупційної прокуратури рекомендуються кандидати для призначення на посади прокурорів Спеціалізо-

ваної антикорупційної прокуратури. Після рекомендації конкурсною комісією кандидатів на посади прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури і які не працюють в органах прокуратури, кадровим підрозділом Генеральної прокуратури України забезпечується проведення спеціальної перевірки, передбаченої Порядком проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком [2]. Тобто, фактично добір на посади прокурорів Спеціалізованої антикорупційної прокуратури складається з чотирьох етапів, на відміну від добору в окружні прокуратури який складається більше ніж з десяти етапів.

Також особливість правового статусу прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури підкреслюється функціями, які покладені на даний на саму Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру, а саме: 1) здійснення нагляду за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування Національним антикорупційним бюро України; 2) підтримання державного обвинувачення в суді у відповідних провадженнях; 3) представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, передбачених цим Законом і пов'язаних із корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями, а також представництво у межах компетенції інтересів держави у справах про визнання необґрунтованими активів та їх стягнення в дохід держави (частину 3 статті 8–1 Закону). Тобто вони мають лише повноваження в частині щодо боротьби з корупцією у вищих ешелонах влади.

Підсумовуючи слід зазначити, що прокурори Спеціалізованої антикорупційної прокуратури мають особливий, тобто відмінний правовий статус від інших прокурорів в системі органів прокуратури, що підтверджується їх повноваженнями, порядком добору та іншим.

Список використаних джерел

1. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>. (дата звернення: 01.11.2024).
2. Про затвердження Порядку проведення спеціальної перевірки стосовно осіб, які претендують на зайняття посад, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком, і внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2015 року № 171. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/171-2015-п#Text>